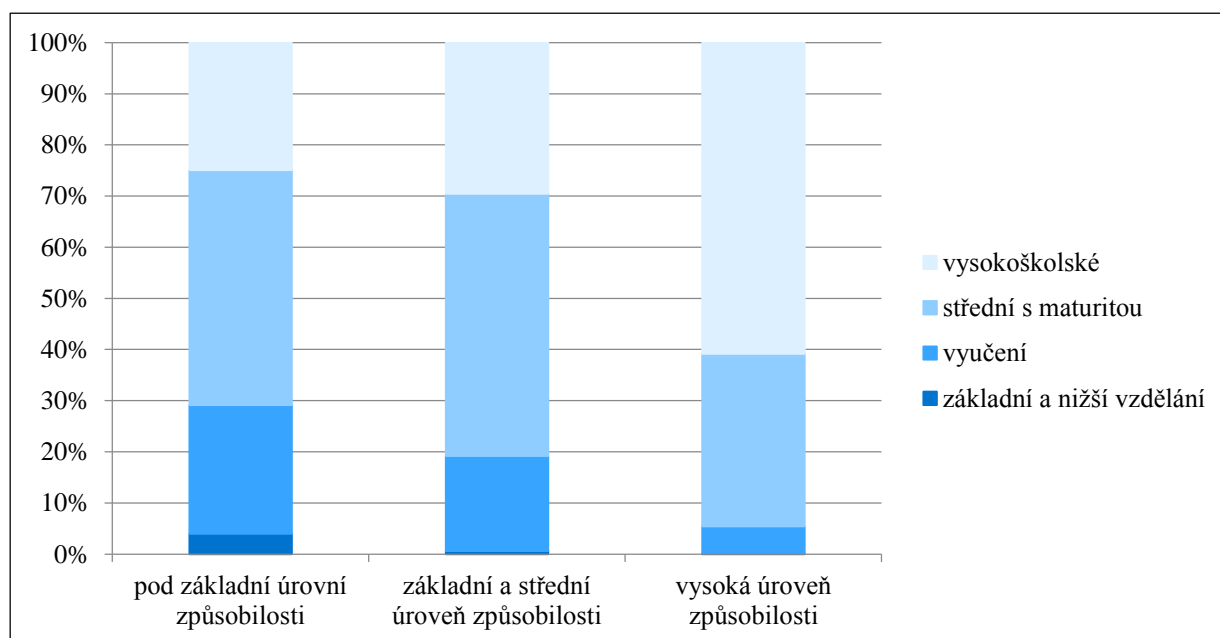

Obě skupiny žáků se mezi sebou liší v řadě **sociodemografických charakteristik**, jako je genderová struktura, vzdělanostní a ekonomická úroveň rodiny, struktura rodiny apod. Zatímco z dívek dosáhlo dvou nejvyšších úrovní necelých 11 %, u chlapců je to více než 14 %, podobně z dívek spadá do skupiny s nejhoršími výsledky téměř 23 %, z chlapců téměř o 5 p. b. méně. Statisticky významné rozdíly ve výsledcích testování z matematiky mezi dívkami a chlapci nejsou jen českým fenoménem, ale vyskytují se i v ostatních zemích.

Obě sledované skupiny žáků se liší v rodinném zázemí, z něhož žáci pocházejí. Vztah mezi nejvyšším dosaženým vzděláním rodičů a výsledky jejich dětí byl popsán již mnohokrát a projevuje se i v šetření PISA (viz graf č. 7). Žáci s výbornými výsledky pocházejí převážně z rodin, kde má alespoň jeden z rodičů vysokoškolské vzdělání (61 %), jen 5 % žáků nemá ani jednoho rodiče s maturitním vzděláním. Naopak ve skupině žáků se slabými výsledky v matematickém testu má jen čtvrtina žáků rodiče s vysokoškolským vzděláním, 4 % žáků pak pochází z rodin s nejvýše základním vzděláním a dalších 25 % z rodin, kde ani jeden z rodičů nemá maturitu.

Graf č. 7 Nejvyšší dosažené vzdělání rodičů žáků podle dosažené úrovně v matematice

Zdroj: PISA 2012

Obě skupiny se liší i v rodinné struktuře. Žáci s nedostatečnými výsledky v matematice pocházejí častěji než ostatní žáci z neúplných rodin (jen s jedním z rodičů vyrůstá 20 % z nich, oproti 11 % žáků s výbornými výsledky), ale také z rodin s mnoha dětmi (čtyři a více sourozenců má přes 12 % z nich, oproti necelým 4 % žáků s výbornými výsledky). Žáci, kteří dosáhli nejvyšších úrovní způsobilosti v matematice, mají nejčastěji jen jediného sourozence a jsou o něco častěji prvním dítětem v rodině než dítětem dalším. Struktura rodin žáků z této skupiny se však dosti podobá rodinám žáků dosahujících středních úrovní.

Výrazné rozdíly jsou také v ekonomickém zajištění obou skupin žáků. Zatímco mezi žáky dosahujícími na nejvyšší úrovně jen každý osmý vnímá svou rodinu jako relativně chudou (tj. na otázku „Mohou mi rodiče pořídit to, co ostatním?“ odpovídají negativně), ve skupině žáků s nedostatečnými kompetencemi v matematice je takových žáků čtvrtina. Rozdíly nejsou jen v relativním vnímání, ale i v absolutní úrovni ekonomického zajištění, které je reprezentováno vlastnictvím rodiny. Dosažená úroveň způsobilosti významně koreluje s indexem vlastnictví, resp. bohatstvím. Např. mezi rodinami žáků dosahujících nejvyšších